

***СЕРВІСИФІКАЦІЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ
ІНТЕНСИФІКАЦІЇ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ***

Заблоцька Р.О.

д.е.н., проф., професор кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Сектор послуг сьогодні відіграє важливу роль як в окремих країнах, так і в світовому торговельному просторі, і ця роль у подальшому посилюватиметься. Оцінка важливості сектору послуг у національних економіках, а також загальні масштаби торгівлі послугами донедавна були недооцінені. Емпіричні дослідження, проведені ОЕСР, Світовим банком і академічним співтовариством, демонструють, що послуги роблять більш значний внесок в економічне зростання, ніж інші сектори економіки. Частка послуг у світовому ВВП перевищує 50%; послуги створюють більше 60% робочих місць у всьому світі, на сектор послуг припадає 2/3 притоку ПІІ.

Завдяки досягненню нового рівня інтенсифікації впровадження новітніх технологій, цифрова економіка дозволяє будувати нову архітектуру бізнес-моделей між учасниками ринку, знижуючи залежність від посередників і підвищуючи ефективність процесів. Новітні технологічні розробки сприяють торгівлі послугами за допомогою цифрових мереж, які відкривають нові можливості щодо зростання кількості угод між суб'єктами МЕН. Саме реформа у сфері телекомунікацій, а також застосування цифрових технологій для розширення бізнес-послуг стимулювали швидку появу регіональних і глобальних виробничих мереж і ланцюгів поставок у сфері послуг. Розвиток технологій, особливо створення комп'ютеризованих інформаційних систем оброблення даних, телекомунікацій, вдосконалення технологій транспортних засобів, глобальне поширення Інтернету, комерціалізація послуг – як на внутрішньому, так і на світовому ринку – все це стимулює розвиток нових видів послуг.

Цифрові технології впливають не лише на торгівлю персональними, культурними та рекреаційними послугами, а також і на пропозицію інших сервісних видів діяльності. Наприклад, в галузі туризму все частіше здійснюються бронювання та оплата авіаквитків, готелів і турів через Інтернет. Важливу частку фінансових та страхових послуг займають

електронний банкінг та онлайн-страхування. Професійні послуги, такі як бухгалтерські, юридичні і медичні, все частіше базуються на Інтернет-технологіях. Служби новин, які оперують через цифрові мережі, разом з Інтернет-дзвінками, електронною поштою, голосовою поштою також враховуються як надані комунікаційні послуги.

Послуги є важливими посередниками в електронній торгівлі, оскільки послуги інформаційних і комунікаційних технологій складають основу цифрової економіки, забезпечуючи необхідну мережеву інфраструктуру і підтримуючи диджиталізацію інших видів послуг. Поточна статистика міжнародної торгівлі не повністю спроможна належним чином відстежувати е-торгівлю послугами. Потреба в статистиці торгівлі послугами на розрізненому рівні стала більшою, ніж будь-коли. Зростаюча диджиталізація міжнародної торгівлі розмиває межу між торгівлею товарами та торгівлею послугами. Наприклад, електронна торгівля щодо покупки та доставки книг, фільмів чи музики все більше замінює фізичні транзакції готовими товарами. В деяких промислових галузях технологія 3-D друку перетворює відвантаження фізичних товарів в онлайн-передачу цифрового файлу, який може бути використаний для отримання товару в пункті споживання.

Диджиталізація торгівлі також перетворила частину неторговельних послуг на торговельні. Наприклад, більшість медичних та освітніх послуг, які раніше споживалися переважно на внутрішньому ринку, сьогодні є складовою частиною міжнародної торгівлі (наприклад, телемедицина або онлайн-курси).

У руслі диджиталізації лежить і розвиток економіки блокчейна. Переваги блокчейна безперечні. Технологія дозволяє створювати єдину середу довіри між учасниками будь-якої системи, бізнес-процесу і діяльності. По суті, технологія розподіленого реєстру дозволяє забезпечити збереження і аудит інформації між учасниками в реальному часі. Ми бачимо застосування технології та створення на її основі цілого ряду послуг для банківського бізнесу, наприклад в сфері операцій фінансування торгівлі. Крім того, досить перспективним є застосування технології при створенні торговельних майданчиків (маркетплейс), де для учасників угод важлива моментальна оплата і фіксація угод. Застосування смарт-контрактів може мати велике майбутнє для автоматизації процесів поставок і оплати за продукцію. Будуть розвиватися нові форми залучення капіталу на базі новітніх технологій, а депозитарні та реєстраційні банківські послуги в майбутньому здійснюватимуться на базі застосування технології блокчейн.

Політика, що заохочує конкуренцію та інвестиції в високошвидкісні комп'ютерні мережі, має важливе значення для розкриття всього потенціалу цифрової трансформації сучасних економічних систем. Переваги диджиталізації можуть бути підірвані в результаті застосування обмежувальної політики щодо цифрових послуг, які встановлюють громіздкі та дорогі умови для ведення такого виду торгівлі. Постійно зростаючі бар'єри в торгівлі послугами можуть також перешкоджати інноваціям, стримувати обмін знаннями і ускладнювати конкурентоспроможність. Однак, наявність достовірної та порівнянної інформації щодо регуляторних бар'єрів, які впливають на торгівлю цифровими послугами, залишається обмеженим.